

זמן מתן תורתנו...מגלן?

How Did We Get to Sivan 6?

(1) שבת פו-פז.

תנו רבנן בששי בחדש ניתנו עשרת הדברות לישראל רבי יוסי אומר בשבעה בו אמר רבא

➤ דכולי עלמא בראש חדש אתו למדבר סיני כתיב הכא ביום הזה באו מדבר סיני וכתיב התם החדש הזה לכם ראש

חדשים מה להלן ראש חדש אף כאן ראש חדש

➤ ודכולי עלמא בשבת ניתנה תורה לישראל כתיב הכא זכור את יום השבת לקדשו וכתיב התם ויאמר משה אל העם

זכור את היום הזה מה להלן בעצומו של יום אף כאן בעצומו של יום

כי פליגי בקביעא דירחא רבי יוסי סבר בחד בשבא איקבע ירחא ובחד בשבא לא אמר להו ולא מידי משום חולשא דאורחא בתרי בשבא אמר להו ואתם תהיו לי ממלכת כהנים בתלתא אמר להו מצות הגבלה בארבעה עבוד פרישה ורבנן סברי בתרי בשבא איקבע ירחא בתרי בשבא לא אמר להו ולא מידי משום חולשא דאורחא בתלתא אמר להו ואתם תהיו לי בארבעה אמר להו מצות הגבלה בחמישה עבוד פרישה

Our Rabbis taught: On the sixth day of the month were the Ten Utterances given to Israel. R. Jose maintained: On the seventh thereof. Said Raba: All agree that they arrived in the Wilderness of Sinai on the first of the month. [For] here it is written, *on this day they came into the wilderness of Sinai*; whilst elsewhere it is written, *This month shall be unto you the beginning of months:16 just as there the first of the month*, so here [too] the first of the month [is meant]. Again, all agree that the Torah was given to Israel on the Sabbath. [For] here it is written, *Remember the Sabbath day, to keep it holy*; whilst elsewhere it is written, *And Moses said unto the people, Remember this day*: just as there, [he spoke] on that very day, so here too it was on that very day. [Where] they differ is on the fixing of the New Moon. R. Jose holds that New Moon was fixed on the first day of the week [Sunday], and on that day he [Moses] said nothing to them on account of their exhaustion from the Journey. On Monday he said to them, *and ye shall be unto me a kingdom of priests*; on Tuesday he informed them of the order to set boundaries, and on Wednesday they separated themselves [from their wives]. But the Rabbis hold: New Moon was fixed on Monday, and on that day he said nothing to them on account of their exhaustion from the journey. On Tuesday he said to them, *and ye shall be unto me a kingdom of priests*; on Wednesday he informed them of the order to set boundaries, and on Thursday they separated themselves.

(2) שמות כג, טז

וְחַג הַקִּצִּיר בְּכוֹרֵי מִעֲשֵׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאָסִף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאֶסְפְּךָ אֶת-מַעֲשֵׂיךָ מִן הַשָּׂדֶה:

(3) ויקרא כג

(טו) וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את-עמר התנופה שבע שבתות תהיינה: (טז) עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה': (יז) ממושבתיכם תביאו לחם תנופה שנים שני עשרונים סלת תהיינה חמץ תאפינה בכורים לה': (יח) והקרבתם על-הלחם שבעת כבשים תמימים בני שנה ופר בן-בקר אחד ואילים שנים יהיו עלה לה' ומנחתם ונספיהם אשה ריח-ניחוח לה': (יט) ועשיתם שעיר-עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים: (כ) והגוף הזהו אתם על לחם הבקרים תנופה לפני ה' על-שני כבשים קדש יהיו לה' לכהן: (כא) וקראתם בעצם היום הזה מקרא-קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה לא תעשו חקת עולם בכל-מושבתיכם לדורותיכם:

Questions:

- 1) How did we arrive at the date of סיון ו' for מתן תורה?
- 2) The festival of שבועות, which commemorates מתן תורה, is not associated with that historic event in any Biblical source. How did this association happen?
- 3) Why are חז"ל convinced that the תורה was given on שבת?
- 4) How was the הלך בתורתי אם לא נסיון a מן determined?

(4) שמות טז

(א) ויסעו מאילם ויבאו כל-עדת בני-ישראל אל-מדבר-סין אשר בין-אילם ובין סיני
בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: (ב) וילוו כל-עדת בני-
 ישראל על-משה ועל-אהרן במדבר: (ג) ויאמרו אליהם בני ישראל מי-יתן מותנו
 בידה' בארץ מצרים בשבתנו על-סיד הבשר באכלנו לחם לשבע כיהוצאתם
 אותנו אל-המדבר הזה להמית את-כל-הקהל הזה ברעב: (ד) ויאמר ה'

אל-משה הנני ממטיר לכם לחם מן-השמים ויצא העם ולקטו דבר-יום ביום **למען**
אנסנו הילך בתורתך אם-לא: (ה) **והיה ביום הששי והכינו את אשר-יביאו** והיה
 משנה על אשר-ילקטו יום ויום: ... (יג) ויהי בערב ותעל השלל ותכס את-המחנה
 ובפקד היתה שכבת השלל סביב למחנה: (יד) **ותעל שכבת השלל והנה על-פני**
המדבר דק מחספס דק ככפר על-הארץ: (טו) ויראו בני-ישראל ויאמרו איש אל-
 אחיו מן הוא כי לא ידעו מה-הוא ויאמר משה אליהם הוא הלחם אשר נתן ה' לכם
 לאכלה:

... (כב) **ויהיו ביום הששי לקטו לחם משנה שני העמר לאחד** ויבאו כל-נשיאי העדה
 ויגידו למשה: (כג) ויאמר אליהם הוא אשר דבר ה' שבתון שבת-קדש לה' מחר את
 אשר-תאפו אפו ואת אשר-תבשלו בשלל ואת כל-העדר הנחיו לכם למשמרת עד-
 הבקר: (כד) ויניחו אתו עד-הבקר כאשר צוה משה ולא הבאיש ודמה לא-היתה בו:
 (כה) ויאמר משה אכלהו היום כי-שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה: (כו)
 ששת ימים תלקטוהו וביום השביעי שבת לא יהיה-בו: (כז) **ויהי ביום השביעי יצאו**
מן-העם ללקט ולא מצאו: (כח) ויאמר ה' אל-משה עד-אנה מאנתם
 לשמור מצותי ותורתי: (כט) ראו כי-ה' נתן לכם השבת על-כן הוא נתן לכם ביום
 הששי לחם יומים שבו איש תחתיו אל-יצא איש ממקומו ביום השביעי: (ל) **וישבתו**
העם ביום השביעי:

(5) שמות יט-כא

(א) בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני: (ב) ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחך שם ישראל נגד ה' (ג) ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר זה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל: (ד) אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי: (ה) ועתה אסדשמוע תשמעו בקלי ושמרתם את דברתי והייתם לי סגלה מכל העמים כירלי כל הארץ: (ו) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל: (ז) ויבא משה ויקרא לוקני העם וישם לפניהם את כל הדברים האלה אשר צוהו ה': (ח) ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה וישב משה את דברי העם אל ה': (ט) ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגסדבך יאמינו לעולם וגד משה את דברי העם אל ה': (י) ויאמר ה' אל משה לך אלה העם וקדשתם היום וימחר וכבסו שמלתם: (יא) והיו נכנים ליום השלישי בין ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני: (יב) והגבלת את העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר וגנע בקצהו בלהנגע בהר מות יומת: (יג) לאתגע בו יד כרסוקל וסוקל ארירה יורה אסדהמה אסאיש לא יחיה במשך היכל המה יעלו בהר: (יד) וירד משה מן ההר ויקדש את העם ויכבסו שמלתם: (טו) ויאמר אל העם היום נכנים לשלשת ימים אלתגשו אלאשה: (טז) ויהי ביום השלישי בהית הבקר ויהי קולת וברקים וענן כבד על ההר וקול שפר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה: (יז) ויצא משה את העם לקראת האלהים ויתניצבו בתחתית ההר: (יח) והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש ועל עשן כעשן הכבשן ויחרד כל ההר מאד: (יט) ויהי קול השפר הולך וחקק מאד משה ידבר והאלהים יענו בקול: (כ) וירד ה' על הר סיני אל ראש ההר ויקרא ה' למשה אל ראש ההר ויעל משה: (כא) ויאמר ה' אל משה רד העד בעם פרוהרסו אלה לראות ונפל ממנו רב: (כב) וגם הכהנים הנגשים אלה יתקדשו פרופרץ בהם ה': (כג) ויאמר משה אלה לאיכול העם לעלת אלהר סיני בראתה העדתה בנו לאמר הגבל את ההר וקדשתו: (כד) ויאמר אליו ה' לךרד ועלית אתה ואהרן עמך והכהנים והעם אליהרסו לעלת אלה פרופרץ בהם: (כה) וירד משה אל העם ויאמר אלהם: וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר: ...

(עשרת הדברות)

... (טז) וכל העם ראים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השפר ואת ההר עשן וירא העם ויגעו ויעמדו מרחק: (טז) ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים פדנמות: (יז) ויאמר משה אל העם אלתיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו: (יח) ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים: (יט) ויאמר ה' אל משה זה תאמר אל בני ישראל אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם: (כ) לא תעשון אתי אלה כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם: (כא) מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עלותיך ואת שלמיך את צאנך ואת בקרך בכל המקום אשר אוזיר את שמי אבוא אליך וברכתך: (כב) ואסמזבח אבנים תעשה לי לאתבנה אתה גזית כי חרבך הנפת עליה ותחללה: (כג) ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לאתגלה ערותך עליו: פ

(א) ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם...

(משפטים וברית)

(6) שמות כד

(א) ואל משה אמר עלה אלה אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל והשתחויתם מרחק (ב) ונגש משה לבדו אלה והם לא יגשו והעם לא יעלו עמו: (ג) ויבא משה ויספר לעם את כל דברי ה' ואת כל המשפטים ויען כל העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר דבר ה' נעשה: (ד) ויכתב משה את כל דברי ה' וישכם בבקר ויבן מזבח תחת ההר ושתים עשרה מצבה לשנים עשר שבטי ישראל: (ה) וישלח את הנערי בני ישראל ויעלו עלת ויבחו ויבחו שלמים לה פרים: (ו) ויקח משה חצי הדם וישם באגנת וחצי הדם זרק על המזבח: (ז) ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע: (ח) ויקח משה את הדם ויזרק על העם ויאמר הנה דם הברית אשר ברת ה' עמכם על כל הדברים האלה: (ט) ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל (י) ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר: (יא) ואלאצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו: (יב) ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההר והיה שם ואתנה לך את כללות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורתם: (יג) ויקם משה והושע משרתו ויעל משה אל ההר האלהים: (יד) ואלה הקנים אמר שברלנו בזה עד אשר נשוב אליכם והנה אהרן וחור עמכם מיבעל דברים יגש אלהם: (טו) ויעל משה אל ההר ויבס הענן את ההר: (טז) וישכן בבורה על הר סיני וכסהו הענן ששת ימים ויקרא אל משה ביום השביעי מתוך הענן: (יז) ומראה כבוד ה' באש אכלת בראש ההר לעיני בני ישראל: (יח) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה:

7) Jubilees 6

And on the new moon of the third month he went forth from the ark, and built an altar on that mountain. And he made atonement for the earth, and took a kid and made atonement by its blood for all the guilt of the earth; for everything that had been on it had been destroyed, save those that were in the ark with Noah. And he placed the fat thereof on the altar, and he took an ox, and a goat, and a sheep and kids, and salt, and a turtle-dove, and the young of a dove, and placed a burnt sacrifice on the altar, and poured thereon an offering mingled with oil, and sprinkled wine and strewed frankincense over everything, and caused a goodly savour to arise, acceptable before the Lord. And the Lord smelt the goodly savour, and He made a covenant with him that there should not be any more a flood to destroy the earth; that all the days of the earth seed-time and harvest should never cease; cold and heat, and summer and winter, and day and night should not change their order, nor cease for ever. "And you, increase ye and multiply upon the earth, and become many upon it, and be a blessing upon it. The fear of you and the dread of you I shall inspire in everything that is on earth and in the sea. And behold I have given unto you all beasts, and all winged things, and everything that moveth on the earth, and the fish in the waters, and all things for food; as the green herbs, I have given you all things to eat. But flesh, with the life thereof, with the blood, ye shall not eat; for the life of all flesh is in the blood, lest your blood of your lives be required. At the hand of every man, at the hand of every (beast), shall I require the blood of man. Whoso sheddeth man's blood by man shall his blood be shed; for in the image of God made He man. And you, increase ye, and multiply on the earth." And Noah and his sons swore that they would not eat any blood that was in any flesh, and he made a covenant before the Lord God for ever throughout all the generations of the earth in this month. On this account He spake to thee that thou shouldst make a covenant with the children of Israel in this month upon the mountain with an oath, and that thou shouldst sprinkle blood upon them because of all the words of the covenant, which the Lord made with them for ever. And this testimony is written concerning you that you should observe it continually, so that you should not eat on any day any blood of beasts or birds or cattle during all the days of the earth, and the man who eateth the blood of beast or of cattle or of birds during all the days of the earth, he and his seed shall be rooted out of the land. And do thou command the children of Israel to eat no blood, so that their names and their seed may be before the Lord our God continually. And for this law there is no limit of days, for it is for ever. They shall observe it throughout their generations, so that they may continue supplicating on your behalf with blood before the altar; every day and at the time of morning and evening they shall seek forgiveness on your behalf perpetually before the Lord that they may keep it and not be rooted out. And He gave to Noah and his sons a sign that there should not again be a flood on the earth. He set His bow in the cloud for a sign of the eternal covenant that there should not again be a flood on the earth to destroy it all the days of the earth. For this reason it is ordained and written on the heavenly tables, that they should celebrate the feast of weeks in this month once a year, to renew the

covenant every year. And this whole festival was celebrated in heaven from the day of creation till the days of Noah-twenty-six jubilees and five weeks of years: and Noah and his sons observed it for seven jubilees and one week of years, till the day of Noah's death, and from the day of Noah's death his sons did away with (it) until the days of Abraham, and they ate blood. But Abraham observed it, and Isaac and Jacob and his children observed it up to thy days, and in thy days the children of Israel forgot it until ye celebrated it anew on this mountain. And do thou command the children of Israel to observe this festival in all their generations for a commandment unto them: one day in the year in this month they shall celebrate the festival. For it is the feast of weeks and the feast of first-fruits: this feast is twofold and of a double nature: according to what is written and engraven concerning it celebrate it. For I have written in the book of the first law, in that which I have written for thee, that thou shouldst celebrate it in its season, one day in the year,